

Från redaktionen

Vad politik är för något har efter kvinnorörelsens och kvinnoforskningens uppkomst blivit mer osäkert än någonsin tidigare. Själva förutsättningen i modern tid för att kunna definiera politiken som ett särskilt område – nämligen det privata – förklarades plötsligt vara politiskt, det också. Ja, just denna gränsdragning i sig påstods i själva verket vara en politisk fråga.

Forskningsfältet *kvinnor och politik* är med andra ord mycket omfattande och svårt att avgränsa. Det berör en mängd olika frågeställningar och behandlas inom flera olika discipliner. Detta nummer utgår från den nordiska forskning om kvinnor och politik som bedrivs inom statskunskap och politisk sociologi.

Samtidigt som kvinnor under de senaste 10–15 åren på ett nytt sätt börjat formera sig som en politisk grupp i samhället, stude-

rar kvinnoforskarna denna process. Hur ser kvinnors villkor som maktsubjekt ut? Vad händer när kvinnor politiseras som grupp? Vilka konsekvenser i stort har detta?

I Helga Hernes översiktsartikel om den statsvetenskapliga kvinnoforskningen, och i de övriga nordiska rapporterna om kvinnor- och politiktemats utveckling och läge i Danmark, Finland och Sverige, presenteras nya perspektiv och konkreta frågor som kvinnooffensiven gett upphov till. Man kan gott påstå att den nordiska forskningen om kvinnor och politik präglats särskilt mycket av samarbete. Detta har varit mycket betydelsefullt eftersom antalet kvinnor inom statskunskap och politisk sociologi är så litet, och av dessa har ytterst få någon stabil akademisk position. Ett konkret resultat av det nordiska samarbetet är *Det uferdige demokratiet* (1983), som tidigare

kort recenserats i nummer 4/84. I detta nummers krönikedel berättar Elina Havio-Mannila (Finland) lite mer om erfarenheterna av själva projektet.

Forskningen om kvinnor och politik i Norden är både empiriskt och teoretiskt inriktad. De tre huvudsakligen empiriska artiklarna i detta nummer belyser alla olika inslag i de förändringar som skett när kvinnor manifesterat sig som politisk grupp på ett nytt sätt. Lise Tøgebys studie av politiskt deltagande bland unga kvinnor och män i Danmark visar att de unga kvinnorna nu är aktivare än förr; att den bild av kvinnors politiska passivitet, konservatism och håglöshet, som traditionellt getts i politiska studier, inte längre är sann – om den nu någonsin varit det.

Tøgeby poängterar bl a att det nya kvinnomedvetandet fått en sådan utbredning bland de unga att det kommer till uttryck i en representativ undersökning av den unga generationen i Danmark. Och studerar man den sk politiska eliten, de förtroendevalda, visar sig också klara förändringar. Gun Hedlund-Ruth, som i en fallstudie undersöker kvinnors villkor i och påverkan på kommunalpolitiken, visar att en del av de kvinnliga förtroendevalda ser på kvinnor som en intressegrupp och uppfattar sig själva som deras representanter. Men det mest framträdande draget hos de kvinnliga politikerna är kanske deras kluvenhet, en kluvenhet av två slag. För det första slits de mellan partipolitiska och kvinnopolitiska lojaliteter. För det andra är de kluvna mellan å ena sidan den traditionella kvinnorollen, den som dikterar ett samhällsmoderligt ansvarstagande och en komplementär harmonihållning till männen, och å andra sidan ett kvinnomedvetet intresseperspektiv. Det framgår dock klart av de kvinnliga lokalpolitikernas svar att möjligheter att föra fram kvinnoperspektiv i beslutsfattandet finns, och att detta blivit lättare med åren.

Inställningen bland svenska väljare till olika jämställdhetsfrågor har kartlagts sedan länge. Birgit Jonasson visar i sin artikel att även här har det skett förändringar genom åren. I flera undersökningar internationellt de senaste årtiondena har det visat

sig att kvinnor ofta inte är mer sympatiskt inställda till jämställdhetsreformer än vad männen är. (Men motsatta resultat visar sig, som ovan påpekats, också). Här är det som alltid viktigt att noga ta hänsyn till frågornas formuleringar, dvs vad det är i de olika undersökningarna som de svarande svarat på. Och hur svaren tolkas.

Ett konkret exempel på dessa känsliga led i forskningsprocessen finns i Birgit Jonassons artikel. Hon frågar sig hur förändringen i svarsmönster skall tolkas, när nästan hälften av alla intervjuade 1979 mot en knapp tredjedel 1976 vill ha förbud mot pornografi. Är detta ett utslag av nymoralism eller finns här också en medveten hållning som går emot pornografins kvinnoförakt och växande våldsinslag?

När nu kvinnor både objektivt och subjektivt politiserats som grupp, vad händer då med de teoretiska perspektiven? Är den etablerade politiska teorins och filosofins begreppsbyggnad tillämplig? Som den är? Inte alls? Eller på något sätt omdanad? Intressebegreppet, vilket varit centralt och samtidigt mycket kontroversiellt i allt politiskt tänkande, även det feministiska, sätts i fokus i Anna Jónasdóttirs artikel. Dels redovisar hon kort de viktigaste kontroverserna kring intressebegreppet, dels klargörs olika kvinnoteoretiska ståndpunkter. Själva visar hon på intressebegreppets sammansatta karaktär; hon driver tesen om dess fruktbarhet för feminismen samtidigt som hon demonstrerar den traditionella intressesynens begränsningar.

*

Höstens första nummer av *Kvinnovetenskaplig tidskrift* beräknas utkomma i början av oktober och har arbetsnamnet "aktualiteter". Därefter planerar vi ett temanummer om lesbiskhet. Som vanligt välkomnar vi artiklar, recensioner, tips och synpunkter på det vi har gjort.

Göteborgsredaktionen har nu fungerat i snart ett år och det har varit ett arbetsamt men mycket spännande år. Nu ser vi fram mot lite semester och önskar våra läsare en trevlig och avkopplande sommar!